

Vojenství u nás a v cizině.

—ný:

Vojenské časopisy.

Vojenské časopisy a vojenské revue přizpůsobují letošního roku svůj obsah současnému rychlému vývoji vojenských otázek, které den ze dne zaměstnávají již nejen nejužší kruhy vojenské, ale svou železnou nutností si dobývají místa a zájmu v nejširších vrstvách občanstva. Je to především otázka praktické obrany států, která dnes stojí v popředí mnohých státních zájmů a která dnes, kdy vlastně celá Evropa prožívá svou renesanci a kdy většina armád vlivem svěžího vzduchu poválečné demokracie je nucena hledati nové cesty, jest problémem nejživelnějším.

Vedle této otázky, která dříve bývala podružnější, stojí vojenské časopisy před novými velkými úkoly čistě vojenskými, jež nelze dnes řešiti všeobecně. Dnes každá

vojenská zásada, každý vojenský problém sám o sobě je příliš odlišně vyhraněn a proto především je třeba specialisace i vojenských časopisů.

Tak jako se naše Vojenské rozhledy přizpůsobily letošním rokem těmto požadavkům doby, tak i v Německu vyšly známé časopisy *Deutsche Wehr* a *Heerestechnik* 1. dubnem v nové úpravě.

Deutsche Wehr, časopis věnovaný vojenským a branným zájmům Německa, vidí v problému brannosti jediný předpoklad budoucnosti říše. Pro Německo je to otázka velmi citlivá, a to tím více, že dnes celý svět stojí před odzbrojovací konferencí. A tu jde právě Němcům o rovnoprávnost ve vojenských věcech, aby měli možnost bránit stát na zemi, na vodě a ve vzduchu. Jde tedy o zmírnění mírové smlouvy a proto chce *Deutsche Wehr* býti centrálním orgánem politicko-branných zájmů Německa. Chce odborně a kriticky hodnotiti a pod svůj vliv dostat branně-výchovnou činnost denního tisku říšskoněmeckého, jemuž chce napomáhati, aby nynější vlažnost veřejného mínění pro otázky brannosti burcoval a povzbuzoval.

Časopis si však dává do programu i úkol pracovati pro vývoj těch zbraní, jež Německo nesmí míti, totiž pro loďstvo a letectvo.

Redakce vidí svůj program v uskutečnění všeho toho, co z Německa učiní rovnoprávnou velmoc. To se stane tehdy, až bude moci vybudovati svou armádu svobodně, to je tak, jak samo za nejlepší uzná. Redaktorem listu je „der bewährte Frontkämpfer“ major v. v. G. Soldan.

Jiný známý německý časopis *Heerestechnik*, věnovaný technickým otázkám říšskoněmeckého vojska, počínaje 1. dubnem vychází pod názvem *Wehr und Waffen*. Splýnul totiž se známou dělostřeleckou revuí *Artilleristische Rundschau*. Vrací se tedy k původní své formě, kdy vycházel jako *Kriegstechnische Zeitschrift*. Věnuje se všem otázkám vojenského technického charakteru. Časopis je levnější, než byly oba dosavadní.

U nás se projevila snaha o reorganizaci vojenského listu u čtrnáctideníku *Hlas Národní Obrany*, listu našich rotmistrů, který 1. ledna t. r. vyšel v úplně nové úpravě a jenž si určil vskutku široce založený program.

Naši rotmistři správně vystihli nové úkoly vojenského tisku a především vojenské publicistiky a dali svému listu bohatě členěný program již tím, že jej dávají „do služeb potřeb nižšího velitelského sboru a veřejnosti“. Pokud můžeme z dosud vyšlých čísel listu souditi, je redakce věrna tomuto svému poslání, které si v předmluvě 1. čísla vytkla, a tak list svým širokým a hutným obsahem vyplňuje u nás ve vojenské publicistice mezeru jistě rozsáhlou. Obsah listu je bohatý a rozmanitý a hlavně časový. Zajímají jej problémy, které nám přímo vyrůstají pod rukama, a redakce zaujímá vždy určité, pevné a i nebojácné stanovisko i k těm nejchoulostivějším otázkám brannosti.

Vzpomeňme si jen na propracovaný do všech nuancí článek přednosty vojenské kanceláře presidenta republiky brigádního generála S. Bláhy, Palčivý branný problém, v němž autor široce řeší otázku déle sloužících. Škoda, že článek zapadl bez ozvěny v denním tisku. Zde je nejlépe znáti, jak se náš denní tisk pramálo zajímá o živé vojenské otázky.

List probírá i otázky výcviku a taktiky. Vzpomínám na př. článků *Práce cvičitelů*, *Lehké dělo*, nebo *Výkonný rotmistr* a jeho ideová funkce v setnině v zimním období, nebo článků *Denní rozkaz v praxi*, *Jezdecko*. K živé diskusi denního tisku zaujímá list vždy určité stanovisko a vzpomeňme jen článků o Remarqueovi nebo článků: *Český člověk ve světové válce*, *Stanovisko Němců k čs. armádě* a konečně studie

Albrecht z Valdštýna. Vedle spolkových a organizačních zpráv obsahuje list i vážné pokusy o řešení četných otázek stavovských, ať již jde o věci požitkové, bytové nebo kvalifikační.

Hlas Národní Obrany je živý list.

Rš:

Maďarská úřední kartografie.

(Podle „Térképészeti Közlöny.“)

Když se rozpadlo Rakousko-Uhersko, přikročilo i Maďarsko — podobně jako ostatní nástupnické státy — k založení vlastní úřední kartografie a vybudování státního kartografického ústavu. Počátek kartografického ústavu tvořila vojenská skupina mapovací (Magyar Katonai Térképész Csoport), zřízená v únoru 1919 z důstojníků dříve činných ve vídeňském voj. zeměpisném ústavě, z které byl postupně vybudován kartografický ústav, jehož organizace byla ukončena v celku v r. 1922. V tomto roce pozbývá tento ústav mírovou smlouvou trianonskou svého dosavadního vojenského rázu a organizace a byl s celým svým personálem přičleněn jako státní kartografický ústav (M. kir. Allami Térképészeti Intézet) k XIII. odboru ministerstva financí, jemuž byly dosud podřízeny katastrální ústav pro mapy katastrální a triangulační úřad pro práce geodetické, jmenovitě pro triangulaci a pro přesnou nivelaci. Pro jednotné vedení a usměrnění práce všech těchto tří složek byl zřízen zvláštní výbor, složený ze zástupců zúčastněných ministerstev a vědeckých institucí, jehož technickým poradcem je ředitel státního kartografického ústavu. Vojenská správa, jež je největším zaměstnavatelem ústavu, uplatňuje svůj vliv na ústav netoliko svým zástupcem v uvedeném již výboru, ale i tím, že v jistých věcech je státní kartografický ústav odkázán na vrchní velitelství.

V druhé polovici r. 1930 vydal maďarský státní kartografický ústav o své činnosti první úřední zprávu (Térképészeti Közlöny), jež zasluhuje, abychom ji věnovali pozornost, netoliko proto, že jde o kartografii našich sousedů, nýbrž i proto, že mnohé zde uvedené poznatky mají cenu i pro nás.

Jako i u nás buduje maďarská kartografie na kartografickém materiálu převzatém z Rakousko-Uherska, t. j. na II. topografickém měření z let 1869—1887, jehož účelem bylo tehdy co nejrychleji zhotovit mapu spec. 1:75.000. Jeho hodnotu posuzuje maďarský kartografický ústav takto: Převzaté mapy 1:25.000 nevyhovují ani těm nejhlavnějším požadavkům: obsah je zastaralý, přesnost omezená, a poněvadž jsou reprodukcí barevných originálů, jest jejich tisk často dosti nečitelný, místy vůbec nečitelný. Je nutno zlepšit je od základu. Naproti tomu mapy malého měřítka (speciální, generální a přehledné) — i když jest jejich obsah poněkud zastaralý — jsou i dnes upotřebitelné a potřebují jen opravení zastaralého obsahu.

Proto bylo první a nejnáléhavější úlohou nového ústavu zlepšit převzatý rakousko-uherský materiál topografický 1:25.000 tak, aby vyhovoval vojenské potřebě. Zdálo se, že k danému cíli povede nejrychleji reambulace původních plánů, jež sice nedá úplně dokonale výsledky, ale nevyžaduje mnoho přípravných prací a odstraní přece poměrně rychle největší nedostatky. Touto reambulací neměl však být jen opraven a doplněn obsah map¹⁾, nýbrž byla zde snaha zvýšiti mimo to přesnost plánů 1:25.000. Proto bylo použito výsledků všech dosavadních měření, zejména triangulační sítě²⁾ a podobného měření katastrálního. K usnadnění užití údajů katastrálních, zejména početních výsledků, bylo nutno opustit dosavadní polyedrické

¹⁾ Tento účel má reambulace u nás.

²⁾ Tento způsob mohl být v Maďarsku snadno proveden, poněvadž maďarská triangulace byla provedena v jednotné soustavě, kdežto u nás byly 4 soustavy.

zobrazení a přijmout zobrazení stereografické, ač rozměry i klad jednotlivých listů byly ponechány.

Po převzetí situace katastrální bylo další úlohou doplnit situaci, přezkoušet znárodnění terénu a opravit nejhrubší chyby, a pak také názvosloví.

Po této opravě základního materiálu 1:25.000 mělo být přikročeno k novému zhotovení map 1:25.000 a k důkladné opravě map menších měřítek.

Tato práce byla započata v r. 1920 a rozpočtena na 20 let. Ale již v brzkou se shledalo, že nebude lze touto metodou postupovat; nedostatky původního materiálu byly tak značné a nastalé změny tak obsažné, že by jejich oprava byla bývala vyžadovala daleko větší doby i peněžního nákladu, který by nebyl naprosto v poměru s nedokonalým výsledkem těchto prací. Proto bylo v r. 1924 upuštěno od další reambulace plánů 1:25.000 a usneseno na místě reambulace zavést pravidelné nové měření 1:25.000 a revise spec. mapy.

K tomu účelu musil být ústav opět zreorganisován, což bylo provedeno do r. 1926. Maďarský státní kartografický ústav má nyní podobnou organizaci jako u nás: ředitelství (15)³⁾, geodetická skupina (30), topografická skupina (40), kartografická skupina (35), reprodukční skupina (80) a administrativní služba (30). Po dobu polních prací je zvýšen tento počet o 140 figurantů. Podle počtu zaměstnanců (230) je maďarský ústav jen o málo menší než náš vojenský zeměpisný ústav, ač území maďarské se svými 93.000 km² tvoří jen asi $\frac{1}{3}$ území naší republiky.

R. 1927 bylo začato systematicky nové topografické měření v měřítku 1:25.000. Geodetickým podkladem jeho je státní triangulační síť, přesná nivelace a podrobné měření katastrální. Výsledky triangulace I. až IV. řádu, jakož i přesná nivelace I. řádu převezme kartografický ústav od triangulačního úřadu. Geodetická skupina kartografického ústavu zhustí tuto triangulační síť a doplní výškovou síť nivelací II. až IV. řádu a trigonometrickým měřením výšek, takže na jeden vyměřovací list (65 km²) přijde nejméně 20 trigonometrických bodů a četné jiné přesné výškové údaje. Topografické podrobné měření se děje podobně jako u nás. Jeho přesnost je proti starým rak.-uh. plánům daleko větší, jednak pro velký počet triangulačních bodů číselně určených, jednak proto, že se terén neznázorňuje šrafováním, nýbrž vrstevnicemi (v rovině 2'5 m, v horách 10 m. výšky), sestrojenými na místě. Hojně se užívá letecké fotogrametrie, zvláště restriční metody, pro niž skýtá maďarské území s 60—70% pahorkatiny zvlášť příznivé podmínky.

Do konce r. 1929 bylo nově změřeno 1700 km²; průměrný denní výkon jednoho topografa je 0'44 km², měsíční výkon 9'3 km². Při tomto postupu by bylo třeba k novému měření celého Maďarska asi 100 let.

Nové mapy maďarské jsou zhotoveny v stereografickém zobrazení: do-savadní rozdělení listů (jeden list topografické mapy 1:25.000 jest $\frac{1}{16}$ listu mapy speciální) bylo podrženo.

Nová mapa topografická 1:25.000 je mapa barevná (situace a popis černě, lesy zeleně, zahrady modrozeleně, vody modře), terén je znázorněn hnědými vrstevnicemi (10 m, 5 m, 2'5 m).

Nová mapa speciální 1:75.000 povstane redukováním a generalisováním mapy 1:25.000, obsahuje hlavně ty podrobnosti, kterých je třeba k orientaci v terénu. I tato mapa je barevná (situace a popis černě, vodstvo modře, lesy zeleně). Znázornění terénu (hnědě) povstane fotografickým zmenšením vrstevnicového plánu 1:25.000, jenž se doplní k zvýšení plastičnosti stínováním neb jednotlivými řadami šraf (v rovině). List jest ohraničen poledníky a rovnoběžkami a obsahuje území 30' zeměpisné šířky a 15' zeměpisné délky, asi 1050 km².

³⁾ V závorce jest uveden počet zaměstnanců.

O b ě t y t o n o v é m a p y jsou opatřeny jednotnou souřadnicovou sítí (po 1 km) s počátkem u Budapešti (Gellert Hegye); tato síť je na mapě 1:25.000 úplně protažena, na mapě 1:75.000 označena jen v rámci mapy. Rámec mapy má mimoto zeměpisné rozdělení stupňové, počínaje Greenwichských poledníkem.

Ostatní mapy menších měřítek: generální 1:200.000 a přehlednou 1:750.000 podržel maďarský kartografický ústav beze změny — mimo opravu názvosloví.

Neúřední část obsahuje několik odborných článků z oboru geodesie, topografie, fotogrametrie, reprodukce map a p. a referáty o cizí literatuře. Z těchto referátů upozorňují jen na ty, které se zabývají některými otázkami diskutovanými v našich Voj. rozhledech.

Ředitel ústavu, plk. m. sl. Krutchnitter referuje o člancích plk. dr. Lad. Beneše ve Voj. rozhledech roč. XI (Význam jednotné čtvercové kilometrové sítě). Referent došel po učiněných zkušenostech s natištěnou kilometrovou sítí na dosavadních plánech 1:25.000 k stejným závěrům jako plk. dr. Lad. Beneš, hlavně, že natištěná kilometrová síť na dosavadních plánech jest jen nouzovou výpomocí a že kilometrová síť s plnou výhodou lze užítí jen na mapě nové, kde čtvercová síť je v pevném, určitém vztahu se zobrazovací metodou. Dále je zde referát o studii ital. plk. C. Cavicchiho „La carta topografica in tipo italiano per la Venezia Giulia e Tridentina“, v níž autor srovnává rak.-uh. mapy s novými italskými mapami a uvádí, že III. měření býv. monarchie z let 1869—87 (tedy náš dosavadní materiál) v území nyní italském jeví tak značné nedostatky, že bylo nutno přikročit k novému měření těchto oblastí, kdežto u listů IV. měření z Tyrolska po r. 1895 (u nás nemáme map z té doby) stačila úplně jednoduchá topografická revise a oprava názvosloví. — Dále je zde referát o článku škpt. pol. pil. letce Svobody „Letecká noční mapa“ (VR. 1929).

Příložené diagramy vykazují podrobnosti o pracích vykonaných do konce r. 1929.

Topografické práce: Reambulováno bylo území podél čs. hranic, v rozloze asi 23.000 km², revise speciální mapy (skoro 21.000 km²) byla provedena podél jugoslávských a rumunských hranic, nové měření (1700 km²) jižně od Salgotárjána a v okolí Blatenského jezera. Nových listů topografické mapy 1:25.000 bylo dosud vydáno 96 vesměs z našeho a rakouského pohraničního území; z nové speciální mapy 1:75.000 bylo dosud vydáno 11 listů. Kromě těchto map oficiálních vydává ústav i různé mapy turistické, školní mapy, atlasy a p.

*

Pokud lze z této úřední zprávy a z map dosud vydaných soudit, vyhovuje nový maďarský kartografický ústav velice dobře požadavkům naň kladeným, při čemž třeba zvláště zdůraznit, že ač není voj. organizován — přihlížel hlavně k novodobým potřebám vojenským. Seznal, že metoda reambulanční není s to odstranit nedostatky kartografického materiálu, převzatého od býv. monarchie, a rozhodl se pro systematické nové měření v správné úvaze, že jen toto zaručuje tu přesnost, kterou musí jak voják, tak i technik od mapy vyžadovat. Vydané mapy jsou po stránce reprodukční velmi zdařilé.

Po Polsku⁴⁾ i Maďarsko se rozhodlo pro definitivní úpravu svých nových map. Z našich sousedů se dále rozhodlo pro nové měření 1:25.000 a pro novou mapu 1:50.000 Rakousko. Německo pak zlepšilo svůj kartografický materiál zavedením jednotné souřadnicové sítě;⁵⁾ jen u nás čeká ještě tato důležitá otázka, úprava našich vojenských map, rozřešení.

⁴⁾ Viz VR. roč. XI.: Vojenské mapy polské.

⁵⁾ Viz VR. roč. XI. čís. 11 a 12: Osíťování map pro účely vojenské.

I. V.:

Důstojnický sbor a jeho dorost v německé armádě.

(Volně podle článku kpt. Kauffmanna „Offizierskorps und Offiziersnachwuchs“ v časopise „Wissen und Wehr“, roč. 1931, seš. 1.)

Článkem 173 Versaillské smlouvy byla německému státu zakázána všeobecná branná povinnost a v V. dílu této smlouvy byla mu povolena mírová armáda v počtu 100.000 mužů vojska z povolání.

Avšak i poměrně malá nájemná armáda vyžaduje duševně vyspělých, vojensky dobře vycvičených a vychovaných poddůstojníků i mužstva, zvláště však vybraného důstojnického sboru, který by stál ještě na vyšším stupni než důstojnický sbor dřívější.

Průměrné niveau všeobecného vzdělání současného poddůstojníka i mužstva následkem možnosti velkého výběru při doplňování, vlivem pokračovacích škol a občanské výuky jest mnohem vyšší, než bylo před světovou válkou. Vojín naší doby má často vyšší vzdělání, jsou mezi nimi nezřídka i septimáni, oktáváni i abiturienti. Větš takovému mužstvu může si zjednat autoritu jen ten důstojník, který se vyznamenává vyššími schopnostmi a vynikajícím vzděláním, jeho práce může být korunována jen tehdy úspěchem, opírá-li se o vzájemnou důvěru mužstva.

Důstojník musí být „vůdcem“ v nejvěrnějším smyslu slova; musí mít potřebné schopnosti, aby dovedl duši podřízeného ovládnouti a převzít její duchovní vedení. Důvěra k vůdci nespočívá jen v poučování slovem, nýbrž v osobnosti samé, která musí být naplněna vysokým idealismem působícím přesvědčivě jen tehdy, dojde-li výrazu vlastním jednáním.

Moc pravého vůdce a velitele nezáleží jen v disciplinárním právu a vojenském trestním zákoníku, nýbrž tkví v plné důvěře k jeho osobnosti. Jen pak má nadřízený velitel záruku, že jeho podřízení budou i v nejtěžší době státi s ním.

Dnes více než kdy jindy jest se snažiti o splnění Scharnhorstova hesla, že branná moc a národ mají být navzájem co nejúže spjaty. Proto se pokládá za nutné, aby důstojnické povolání bylo postaveno na roveň akademickým povoláním; nastalou změnou názorů na toto povolání zmizelo by mnoho zaujatosti a dostavily by se účinky, jež by pro nutné spojení mezi armádou a národem měly nesmírnou cenu.

Úkoly a požadavky, v nichž musí dnešní důstojník dostáti, jsou veliké. Jeho práce se neodehrává jen na kasárenském dvoře, na cvičišti, v jízdárně a v terénu, nýbrž musí mnoho času věnovati i činnosti vzdělávací. Z toho plyne, že podmínky pro doplňování důstojnického sboru musí odpovídati zkoušce zralosti na 9třídním vyšším učilišti. Bez tohoto povinného vzdělání nejen že by důstojnické povolání pozbylo na účtě a významu, nýbrž by i celá armáda utrpěla ztrátu na své vnitřní hodnotě. Kdyby se nepožadovalo vyšší vzdělání, znamenalo by to snížení duševního niveau důstojnického sboru, což by mělo za následek oslabení životních sil vojska, t. j. národa, jak se vyjádřil i francouzský socialista Jean Jaures v knize „L'armée nouvelle“.

Ačkoli je nutno, aby důstojnické povolání představovalo jakousi vzdělanostní aristokracii, přece se poskytuje i v německé armádě možnost zvláště vynikajícím jednotlivcům ze stavu mužstva, kteří pocházejíce z méně zámožných kruhů nemohli nabýti vyššího vzdělání, aby se mohli státi důstojníky po dvouleté řadové službě, jestliže se výtečně osvědčí. Mezery ve všeobecném vzdělání musí doplniti dvouletým kursem, který odpovídá asi požadavkům kladeným na abiturienta střední školy. Netřeba zdůrazňovat, že k dosažení tohoto cíle je vedle vysoké inteligence potřebí věnovat i mnoho pílě a energie. Kdo však při zkoušce obstojí, může být považován za plnohodnotného druhu s ostatními důstojnickými čekateli.

Povolání důstojnickému se má věnovati jen ten, kdo má pochopení pro vysoké a ideální úkoly stavu pro stát a národ a kdo v sobě cítí posvátný oheň nadšené lásky k svému povolání. Státí se opravdovým vůdcem a vychovatelem vyžaduje celých mužů, kteří se svému povolání věnují s plnou odevzdáností.

Přes to, že se na důstojnické čekatele kladou tak vysoké požadavky, je nával aspirantů důstojnické kariéry velmi veliký. Tak na př. k 1. dubnu 1931 se přihlásilo přes 1000 žadatelů, kteří věkem (21 let), minimální výškou (1'65 m) a vojenskou schopností vyhovovali. Z nich však mohla být přijata jen asi $\frac{1}{10}$. Ani značně zvýšená služební doba čekatelská (4 léta proti $1\frac{1}{2}$ roku předtím.) toto množství neodradila.

Otázce důstojnického dorostu přičítá se v německé armádě největší důležitost; je proto povinností voj. správy, aby prováděla pečlivý výběr, při čemž používá kromě jiných pomůcek také psychologického zkoušení schopností. Již za světové války používalo se psychotechniky v německé, rakouské, francouzské, anglické a italské armádě, ale jen k výběru schopného mužstva pro určité druhy zbraní a služeb (letců, radiotelefonistů, šoférů a j.). V německém vojsku byla zavedena psychotechnika opět r. 1920, a od té doby se vyvíjí dále podle toho, jak se jevila nutná potřeba posouditi a vybrati hlásící se jinochy nejen se zřetlem k určitým technickým výkonům, nýbrž k celé jejich osobnosti. Podle nabytých zkušeností bylo poněkud vybudováno nyníjší charakterologické zkoušení způsobilosti důstojnických čekatelů.

Toto zkoušení záleží v spolupráci důstojníka zbraní, důstojníka zdravotnictva a vojenského psychologa, čili v spolupůsobení mezi psychologickou a lékařskou vědou s jedné strany a vojenskými zkušenostmi s druhé strany. Zástupci vědy mají za úkol charakterisovati zkoušeného co do jeho osobnosti, kdežto důstojník zbraní má stanoviti na základě vyšetřovacího nálezu ocenění jeho schopnosti. Lékař a psycholog potřebují proto právě tak důkladného vědeckého školení a zevrubných vojenských znalostí, jako spolupůsobící důstojník zase musí míti psychologické chápání.

Celá zkouška se skládá ze zkoušky inteligence a zkoušky vůle.

Zkouška inteligence má za úkol stanoviti nezávisle na zvláštních školních vědomostech, jak dalece je zkoušený schopen logicky mysleti, kam směřují jeho duševní vlohky a především má-li nadání pro určité vojenské úkoly. K tomu cíli dají se zkoušeným úlohy, jichž řešení je dílem vázáno na určité předpisy, dílem se ponechává jich volnému tvoření. První slouží k posouzení výkonné schopnosti v určitém směru a podle logické disciplinovanosti, druhé dávají možnost seznati zvláštní způsobilost zkoušeného vzhledem k jeho celkovému duševnímu stavu a částečně také vzhledem k vlastnostem jeho charakteru.

Zkouška vůle vztahuje se na celý obor funkcí, v nichž se projevuje vůle, od ovládnutí těla a pozorovacího napětí při motorických reakcích na zcela vnější podněty (zkouška na reakci), až k ovládnutí affektů (analýza výrazů), sebeovládání v těžkých, rozčilujících situacích (zkouška vedení a rozkazování). Nejennější a nehlouběji do nitra osobnosti pronikající, ale i nejobtížnější při tom je explorace, t. j. ústní rozmluva zkoušejícího se zkoušeným. K tomu se druží t. zv. kollokvium, t. j. rozhovor zkoušených mezi sebou v přítomnosti všech členů zkoušební komise. Tento rozhovor musí býti řízen psychologem s pedagogickou dovedností tak, aby při něm došlo k živé výměně myšlenek za střídavé rozmluvy zkoušených o nějakém předmětu, který je všem znám, na př. o některé úloze ze zkoušek. Také příležitostné zábavy se zkoušenými a náhodná pozorování jejich chování v průběhu zkoušek mohou míti svůj význam pro posouzení jejich osobnosti.

Charakterologické zkoušení spočívá tedy hlavně v subjektivním dojmu, jaký chování zkoušeného na tazatele činí, kdežto psychotechnické zkoušení výkonnosti se používá všude tam, kde se vyžaduje objektivní vyšetření měřitelných výkonů.

Konečný výsledek společné zkušební komise nerozhoduje ještě o přijetí nebo odmítnutí důstojnického čekatela. Poslední rozhodnutí vydá odpovědný vojenský představený (velitel pluku, samostatného praporu nebo oddílu). Posudek zkušební komise je pro něho jen pomocným prostředkem, aby nabyl jasné představy o charakterech, které se dají těžko prohlédnouti. Jeho odpovědnost pak roste tou měrou, jakou se vzdaluje v svém vlastním názoru od názoru komise. Čekatelé, kteří při psychologické zkoušce dostanou známku „neschopen“, mohou být velitelem navrženi jen tehdy, jsou-li pro to zvláštní důvody.

Psychotechnika je dosud příliš mladá, než aby se o ní mohl již nyní dáti úplně přesný posudek. Kontrolní zkoumání schopnosti, které je od několika let zavedeno, potvrzuje však překvapujícím způsobem správnost psychologické analýsy.

Německá branná moc má dvě instituce zařízené k tomu účelu: u ministerstva říšské obrany je ústředí (psychologická laboratoř) a při každém velitelství „Wehrkreiskommando“ a při námořní stanici východomořské je zkušební stanice.

Poměry v povyšování a stáří důstojníků říšské obrany.

Povyšování důstojnického sboru každé armády musí být regulováno tak, aby nejvyšších hodnot bylo dosaženo ve věku, kdy povýšený je v plné síle schopen zvláštních úkolů a kdy jeho výkonná síla ještě neochabuje. Na druhé straně musí důstojnickým čekatelům a mladším stupňům hodnot důstojnického sboru tanouti před očima dosažení nejvyšších hodnot nejen jako řídký případ štěstí, nýbrž jako normálně dosažitelný cíl snaživého a zdravého důstojníka.

Oba požadavky se dají splnit, jestliže nižší stupně hodnot se poměrně rychle proběhnou, vyšší pak stupně, jsou-li systemisovány poměrně v přiměřeném velkém počtu. Těmto požadavkům však klade omezení vnitřní výstavba trupy, která potřebuje mnoho mladých nižších velitelů (ppor.-kap.) a velmi málo vyšších hodnot.

Snahou všech armád musí být, aby si zachovaly mladý důstojnický sbor, neboť ve světové válce nedostatečná tělesná pružnost odpovědných osobností na obou stranách nezůstala bez vlivu na nepříznivý průběh vojenských operací.

Také německá armáda musí usilovati o určité omlazení důstojnického sboru v jeho celku. Musí být provedeno vyrovnání mezi potřebou trupy: „mnoho nižších — málo vyšších velitelů“ a mezi potřebou povyšovacích předpokladů důstojnického sboru: „málo nižších — mnoho vyšších velitelů“. Vhodný způsob tohoto vyrovnání však musí být hledán také se zřetel k tomu, že zájem úřadu vyžaduje často na určitých místech nezbytně nutnou stabilitu.

Mírová smlouva Versaillská, dohoda ve Spa a Londýně vytvořily svými následky povážlivé zhoršení povyšovacích poměrů a přivodily nepoměr mezi nižšími a vyššími služebními stupni, který působí zdravému rozvoji poměrů v povyšování a stáří důstojnického sboru německé armády převeliké obtíže.

Povolný počet aktivních důstojníků činí 3718 (bez důst. zdravotní služby, veteránů a důst. W.) a je rozdělen podle hodnot takto:

3 generálové (inf., kav., dělostř.) v průměrném věku	59 let
14 generálleutnantů	54 „
25 generálmajorů	52 „
105 plukovníků	52 „
190 podplukovníků	48 „
372 majorů	44 „
1098 hejtmanů a rytmistů	38 „
1274 nadporučíků	31 „
637 poručíků	26 „

Rozdělíme-li si každý hodnostní stupeň na ročníky, můžeme z jich počtu snadno usouditi, v kterém stáří příslušníci daného stupně jsou a v kterém věku mohou dosáhnouti vyššího stupně hodnosti. Při tom třeba počítati s přirozeným odchodem (smrtí, úrazy, nastalou neschopností, změnou povolání). Děje-li se výběr důstojnických čekatelů tak pečlivě, jak bylo shora uvedeno, a prosívají-li se ještě pak během 4leté přípravné doby, než se stanou poručíky, pak přirozený úbytek v ročnících nižších velitelů je nepatrný a ponenáhlu se stupňuje teprve v ročnících štábních důstojníků. Dá se snadno vypočísti, že přirozený odchod nikdy nemůže stačiti k tomu, aby přivodil v řadách nižších a nejbližších štábních důstojníků takový úbytek, aby umožňoval povýšiti všechny plukovníky na konci jejich služební doby na generálmajory. Poněvadž celá generalita čítá 42 hlav, měla-li by se na př. každé 3 roky obnoviti, mohlo by se ročně státi generály jen 14 plukovníků. Kdyby se 105 plukovníků rozdělo na ročníky po 15, bylo by to 7 ročníků, čili délka služební doby v hodnosti plukovníka byla by 7 let. V hodnostech nižších jsou pak poměry ještě daleko horší, takže je vyloučeno, že by se mohly povyšovací poměry regulovat přirozeným odchodem. Rovněž není možno sebe rychlejším střídáním skrovného počtu nejvyšších hodností udržovati povyšovací poměry v celém ostatním důstojnickém sboru v zdravém postupu, nehledě ani k finančním potížím.

Nezbývá tedy než na základě neúprosné matematické nutnosti počítati s umělým nuceným odchodem určitého počtu důstojníků středních a vyšších hodností. Tento nucený odchod musí býti prováděn pokud možná snesitelně a se zřetelem na ustálenost jednotlivých stupňů hodnostních. Toto opatření, jež je bolestné a důstojnictvo v hospodářském ohledu těžce poškozuj, je stálou a těžkou starostí ministerstva říšské obrany. Než jen tak je možno předejiti nebezpečí zestárnutí důst. sboru, jež se dá regulovat jen tím, že se klade na schopnosti a výkon služby neobyčejně vysoké měřítko a předčasně se propouští množství upotřebitelných důstojníků, kteří za méně nepříznivých povyšovacích poměrů by nepochybně dosáhli vyšších stupňů hodnosti.

Toto nepřiznivé postavení, v němž se důstojnický sbor německé armády toho času nalézá, dá se snést jedině tehdy, má-li armáda v době přísného výběru plnou důvěru ve spravedlnost na těch místech, jimž připadá trpký úkol výběru. Níže uvedený přehled průměrného stáří a prosloužené doby ukazuje, že doba ztrávená v jednotlivých služebních stupních vyhovuje zájmům služby, aniž by musilo nastat přestárnutí důstojnického sboru v jeho celku.

Stupeň hodnosti	Průměrný věk při povýšení	Průměrná služ. doba v předchozí hodnosti	Celková služ. doba důstojníka
npor.	26 r. 5 m.	3 r. 6 m.	3 r. 1 m.
hejtm.	34 r. 6 m.	4 r. 11 m.	14 r. 6 m.
mjr.	41 r. 1 m.	12 r. 11 m.	22 r. 5 m.
pplk.	47 r. 5 m.	4 r. 7 m.	27 r. 8 m.
plk.	52 r. 3 m.	3 r. — m.	31 r. 10 m.
gen. mjr.	55 r. — m.	3 r. — m.	34 r. 9 m.

Vojsko s přesně stanovenými početními stavy, jež nemá v dohledné době možnost rozvoje a volnosti, udržeti při schopnosti, výkonnosti a zdatnosti je velmi obtížnou úlohou německého státu, kterou je možno řešiti při nejužší spolupráci mezi vojenským, státem a národem, o niž všichni tito činitelé obětavě usilují. S jakým zdarem pro vývoj německé armády, ukáže teprve budoucnost.